

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2566 กรณีศึกษาอำเภอเมืองแพร่
Factors Influencing Voting Decisions in The Election of Members of
The House of Representatives in the 2023 General Election, A Case
Study of Mueang Phrae District

กิตติกร กอบเงิน¹ วัลลภ ปิริยววรรณ²
Kittikorn Gobngern, Wanlop Piriyawattana

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2566 กรณีศึกษาอำเภอเมืองแพร่ มี 6 ปัจจัยที่สำคัญ คือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจ ปัจจัยเกี่ยวกับพรรคการเมือง ปัจจัยเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง และปัจจัยในการสื่อสารทางการเมือง การทำงานของแต่ละปัจจัยคือ 1) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน หากประชาชนไม่มีส่วนร่วมที่จะเข้ามาทำการเลือกตั้งเพราะอาจมองว่าไม่ได้จำเป็นต่อตนเองจึงไม่ได้สนใจที่จะมาเข้าร่วมการเลือกตั้งและไม่ให้ความร่วมมือที่จะเข้ามามีส่วนร่วม 2) ปัจจัยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญปัจจัยหนึ่งในกระบวนการสำคัญของการมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครอง เป็นการลงคะแนนเสียงของประชาชนเพื่อสะท้อนความต้องการของประชาชน 3) ปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจ เป็นการตัดสินใจในการพิจารณาอย่างมีเหตุผล ด้วยปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีอยู่ในขณะนั้น เพื่อการชี้ขาดตัวเลือกเพียงตัวเลือกเดียว จากหลาย ๆ ตัวเลือก เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เลือกได้มากที่สุด 4) ปัจจัยเกี่ยวกับพรรคการเมือง เป็นปัจจัยทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการรวมกลุ่มของประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกันหรือมีแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สอดคล้องกัน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา หรือสิ่งแวดล้อม และร่วมกันดำเนิน

Received: 2023-04-18 Revised: 2023-06-14 Accepted: 2023-06-20

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master's degree student Master of Political Science Program, Special Program in Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: nawaphorn1818@gmail.com

² อาจารย์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Lecturer, College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University

กิจกรรมทางการเมือง โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายร่วมที่วางไว้ 5) ปัจจัยที่เกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากการหาเสียงเลือกตั้งเป็นสิ่งที่อยู่ควบคู่กับกระบวนการเลือกตั้งอย่างแยกออกจากกันไม่ได้ โดยต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบการเลือกตั้ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเด็นที่เป็นหัวใจของการสื่อสารทางการเมือง อันเนื่องมาจากข่าวสารการเลือกตั้งถูกส่งผ่านไปยังสื่อมวลชนในฐานะที่ยอมรับว่าเป็นข่าวสารที่สำคัญมากกว่าข่าวสารการเมืองอื่น ๆ 6) ปัจจัยในการสื่อสารทางการเมือง เป็นการสื่อสารทางการเมืองที่เริ่มต้นจากองค์กรทางการเมือง ได้แก่ พรรคการเมือง นักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ฯลฯ ส่งสารไปยังสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ เพื่อให้สื่อมวลชนเหล่านั้นส่งข้อมูลต่าง ๆ ต่อไปยังประชาชน ทุกปัจจัยจึงส่งผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2566 กรณีศึกษาอำเภอเมืองแพร่

คำสำคัญ (Keywords): อิทธิพล; การตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้ง; สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

Abstract

Factors influencing the decision to vote in the election of members of the House of Representatives in the 2023 general election in the case study of Mueang Phrae District, there are 6 important factors, namely, public participation factors; Electoral factors Decision-making factors factors related to political parties Factors related to election campaigns and factors in political communication The work of each factor is 1) the public participation factor. If people do not participate in the election because they may think that it is not necessary for themselves, then they are not interested in participating in the election and do not cooperate in participating in the election. 2) Election-related factors It is an important factor in the process of participating in the exercise of people's power towards democracy. in which the people own the power to rule It is the vote of the people to reflect the needs of the people. 3) Factors related to decision making. It is a rational consideration decision. with factors or elements that existed at that time in order to decide on one option out of many options in order to meet the needs of the selectors as much as possible 4) factors related to political parties It is a political factor that is important to government in a democracy. It is a group of people with consistent political ideologies or concepts in a particular subject, such as economy, society, education or the environment. and jointly carry out political activities The main goal is to recruit and select candidates for election as people's representatives. Participate in the

exercise of executive and legislative powers. 5) Factors relating to election campaigns Because election campaigns are inextricably linked with the electoral process. They are all part of the electoral system. which can be regarded as an issue at the heart of political communication. 6) Factors in Political Communication It is political communication that begins with political organizations, such as political parties, politicians, interest groups, etc., sending messages to various media such as television, radio, newspapers, etc., in order for those media to transmit information to the people. Every factor affects the decision to vote in the election of members of the House of Representatives in the 2023 general election, a case study of Muang Phrae District.

Keywords: influence; voting decisions; members of the House of Representatives

บทนำ (Introduction)

ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนถือเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยแสดงการใช้อำนาจผ่านการเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารกิจการบ้านเมือง รวมถึงการตัดสินใจหรือยุติข้อตกลงในการดำเนินกิจการของรัฐ การเลือกตั้งจึงถือเป็นการหล่อหลอมเจตจำนงและแนวทางทางการเมืองของประชาชน เพื่อให้เกิดความชอบธรรมแก่ทุกคนในสังคม และเป็นเครื่องมือในการควบคุมการใช้อำนาจอธิปไตย ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์โดยรวม เพื่อความผาสุกของทุกคนอย่างถ้วนหน้ากัน

ประเทศไทยถือได้ว่ามีประวัติศาสตร์ทางการเมืองของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมาอย่างยาวนาน แต่อย่างไรก็ตาม ได้เกิดเหตุการณ์หยุดชะงักการพัฒนาของระบอบประชาธิปไตยมาโดยตลอดเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการรัฐประหาร การยกเลิกรัฐธรรมนูญ รวมถึงการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในทุกยุคสมัย แม้ประชาชนของประเทศจะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศผ่านการเลือกตั้ง แต่การเข้ามามีบทบาททางการเมืองของกองทัพและกลุ่มชนชั้นนำนั้น อาจทำให้เจตนารมณ์ของประชาชนไม่สามารถแสดงออกได้เท่าที่ควรจะเป็น และหลังจากการรัฐประหาร ปี พ.ศ. 2557 รัฐบาลในขณะนั้น สามารถใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างเต็มที่ พร้อมวางแนวทางในการบริหารให้เป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดให้มีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยจัดทำประชามติก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และการทำประชามติในครั้งนั้นได้มีคำถามพ่วง 2 ข้อ คือ 1) การให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ 2) การให้ความเห็นชอบต่อบทเฉพาะกาล ในเรื่อง 5 ปีแรก นับตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญชุดแรกตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี โดยให้เหตุผลถึงความต่อเนื่องของการปฏิรูปประเทศให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญได้ผ่านการทำประชามติ เมื่อวันที่ 7

สิงหาคม พ.ศ. 2559 โดยมีผู้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับร้อยละ 61.35 และเห็นชอบคำถามในบทเฉพาะกาล ร้อยละ 58.07 จากร้อยละ 59.4 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด แต่การทำประชามติในครั้งนั้นก็ถูกสังคมวิพากษ์วิจารณ์อย่างเป็นวงกว้าง ในเรื่องของ การปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นด้านลบต่อร่างรัฐธรรมนูญ จนมีการดำเนินคดีกับประชาชนหลายราย แต่ขณะเดียวกันผู้ที่สนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญสามารถกระทำได้อย่างเปิดเผย และรัฐบาลมีการผลักดันอย่างเต็มที่ จนในที่สุดสามารถผลักดันให้การจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ประกาศใช้สำเร็จ (สิริพรรณ นกสวนสวัสดิ์ 2561)

โดยนับจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 จะทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 28 จะมีวาระการดำรงตำแหน่ง จนถึงวันที่ 23 มีนาคม 2566 ซึ่งครบ 4 ปี ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และจะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ภายในระยะเวลา 45 วัน โดยผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งต้องมีระยะเวลาในการสังกัดพรรคการเมือง ไม่น้อยกว่า 90 วัน อย่างไรก็ตาม หากมีเหตุการณ์ทางการเมืองอาจส่งผลให้รัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ตัดสินใจขอพระราชทานพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรซึ่งจะต้องกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ ในห้วงเวลาไม่น้อยกว่า 45 วัน แต่ไม่เกิน 60 วัน นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรมีผลบังคับใช้ โดยในกรณีนี้ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องมีระยะเวลาในการสังกัดพรรคการเมืองเพียง 30 วันเท่านั้น และเมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2566 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564 โดยจังหวัดแพร่ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 430,669 คน สามารถคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ทั้งสิ้น 3 คน และจำนวนเขตเลือกตั้งได้ 3 เขตเลือกตั้ง ซึ่งเพิ่มขึ้นจากครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2562 จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 คน และจำนวนเขตเลือกตั้ง 2 เขตเลือกตั้ง จึงอาจเป็นปัจจัยทำให้เกิดการตื่นตัวของประชาชนในพื้นที่ต่อการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเมื่อใดก็ตามที่ประชาชนรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองสูญเสียนั่นคือการเลือกวิถีทางการดำเนินชีวิตของตนเอง เพราะการกระทำของผู้อื่น ความไม่พอใจก็จะเริ่มเกิดขึ้น ในสถานการณ์เช่นนี้อาจจะก่อให้เกิดการต่อต้านและการรวมตัวขึ้นกระทำการบางอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความไม่พอใจหรือแสดงออกในสิ่งที่ประชาชนต้องการ ในสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สังคมนั้นก็จะมีภูมิคุ้มกันต่อการรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของพลเมืองได้อย่างมีความชอบธรรม เพราะประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินใจในทิศทางหรือความเป็นไปของสังคมด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมของ

ประชาชนจะเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ เกิดการกลมเกลียวทางการเมืองจนสามารถกำหนดทางเลือกของตนเองโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยการกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดมาจากความสมัครใจ ไม่ว่าการกระทำนั้น ๆ จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ก็ตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จะก่อให้เกิดอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการบริหารงานของรัฐบาลและการกำหนดนโยบายในการบริหารที่จะเกิดขึ้น และที่สำคัญคือการมีบทบาทในการเลือกผู้นำในการบริหารตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ หรือการเลือกผู้แทนให้เข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติในรัฐสภา อันเป็นครรลองในระบอบประชาธิปไตย (วัลลภ พิริยวรรณะ, 2562)

ฮันติงตันและเนลสัน (Samuel P. Huntington & Joan M. Nelson, 1982 อ้างถึงใน วัลลภ พิริยวรรณะ, 2562) ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมของประชาชนที่มีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล แต่ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวไม่ได้หมายรวมถึงมุมมองทัศนคติ แต่เป็นการกระทำที่เป็นประชาชนสามัญธรรมดาอันเป็นกิจกรรมที่ไม่มีความต่อเนื่อง เกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ไม่มีความแตกต่างจากบทบาทอื่น ๆ นอกจากนี้แล้ว ยังหมายมุ่งเฉพาะต่อการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลและเป็นผู้ที่มีความชอบธรรมในการตัดสินใจในการแบ่งสรรทรัพยากรในสังคมที่อยู่อย่างจำกัด แต่ไม่ได้รวมถึงการกระทำที่มีการบังคับหรือกดดันต่อกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นองค์กรของรัฐบาล ถ้ากรณีที่ไม่ใช่เป็นภาครัฐก็จะไม่ใช่ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการสำคัญของการมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครอง เป็นการลงคะแนนเสียงของประชาชนเพื่อสะท้อนความต้องการของประชาชน ในการเลือกผู้แทนหรือการยุติข้อตกลงในการดำเนินกิจการของรัฐ และการเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการเลือกตั้งโดยเสรีต้องเปิดกว้างให้อิสระในการตัดสินใจ ทั้งในแง่ของผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้ต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรม ไม่มีการข่มขู่ หรือบังคับให้เลือก โดยการเลือกตั้งนั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายไว้ว่าคือ การเลือกสรรบุคคลให้เป็นผู้แทนหรือให้ดำรงตำแหน่งด้วยการออกเสียงลงคะแนน เช่น เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เลือกตั้งกรรมการ เป็นต้น

สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ (2561) ได้นิยามความหมายของการเลือกตั้งว่าเป็นกระบวนการหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นวิธีการและกลไกในการเปลี่ยนคะแนนเสียงของผู้ออกเสียงเลือกตั้งให้เป็นจำนวนผู้แทนของประชาชนที่ชนะเลือกตั้งเข้าไป

ทำหน้าที่ในสภาหรือดำรงตำแหน่งในการบริหารราชการแผ่นดิน การเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนส่วนใหญ่ที่จะกำหนดให้การขับเคลื่อนประเทศเป็นไปในทิศทางใด โดยการเลือกตั้งจะส่งผลโดยตรงและต่อเนื่องต่ออนาคตของระบบการเมืองของประเทศ การเลือกตั้งไม่ได้เป็นแค่กระบวนการให้ได้มาซึ่งผู้แทนของประชาชนในสภาหรือผู้นำในการบริหาร แต่ยังส่งผลไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับระบบการเมือง และคุณภาพชีวิตพื้นฐาน ในการอาศัยอยู่ในสังคมนั้น ๆ ด้วย ดังนั้นหลักการพื้นฐานที่สำคัญของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยที่ยอมรับกันในสากลคือ การเลือกตั้งต้องเสรีและเป็นธรรม เพื่อสะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชนออกมาเป็นรูปธรรมให้ได้มากที่สุด (สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ 2561)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

การตัดสินใจเป็นกระบวนการพิจารณาด้วยเหตุและผล ในการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลาย ๆ ทางเลือก โดยมีการประเมินอย่างดีแล้วว่าเป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้ การตัดสินใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อที่หาทางออกในการเริ่มการปฏิบัติหรือยุติซึ่งปัญหา หรือทำให้เกิดบทสรุปที่เป็นเหตุเป็นผล การตัดสินใจนั้นได้มีการศึกษามานาน จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ พบว่ามีผู้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้หลายแนวคิด ดังนี้

ศักดิ์ดา ต้นคชสาร (2560) ได้สรุปว่า การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งนั้น ผู้เลือกตั้งแต่ละคนจะใช้เหตุผลอย่างเหมาะสม ในการเลือกตั้งให้ผู้สมัคร ที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายสอดคล้องกับความต้องการของตนเองมากที่สุด และการตัดสินใจเลือกนั้น ย่อมคาดหวังว่าตนจะได้รับประโยชน์หากพรรคการเมืองนั้นได้เป็นรัฐบาล

โดยสรุป การตัดสินใจ คือการพิจารณาอย่างมีเหตุผล ด้วยปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีอยู่ในขณะนั้น เพื่อการชี้ขาดตัวเลือกเพียงตัวเลือกเดียว จากหลาย ๆ ตัวเลือก เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เลือกได้มากที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับพรรคการเมือง

พรรคการเมือง เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการรวมกลุ่มของประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกัน หรือมีแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สอดคล้องกัน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา หรือสิ่งแวดล้อม และร่วมกันดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายร่วมที่วางไว้

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2544) ได้อธิบายไว้ว่า พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของระบบการเมืองทุกระบบ กล่าวคือ

1. พรรคการเมืองคือสถาบันทางการเมืองที่แสดงถึงลักษณะอุดมการณ์ทางการเมือง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เช่น พรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรี ประชาธิปไตย พรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์แบบอำนาจนิยม พรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์แบบเผด็จการสังคมนิยม เป็นต้น
2. พรรคการเมืองเป็นสถาบันการเมืองที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลกับประชาชน โดยพรรคการเมืองจะทำหน้าที่รวบรวมผลประโยชน์และความต้องการที่หลากหลายของประชาชน กลุ่มต่าง ๆ ในระบบการเมือง เพื่อกำหนดขึ้นเป็นนโยบายของพรรค ในการตอบสนองและจัดทรัพยากรของสังคม พรรคการเมืองจึงเป็นสถาบันการเมืองที่ทำหน้าที่เป็นกลไกสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล และเป็นสถาบันการเมืองที่ทำหน้าที่ต่อรองและตกลงผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อยุติข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในสังคม
3. พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในทุกรูปแบบ ตั้งแต่การอบรมกลุ่มเกลาทางการเมือง การให้ความรู้ทางการเมือง การสร้างจิตสำนึกทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมือง รวมทั้งการสร้างเอกภาพและเสถียรภาพทางการเมือง
4. พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่สรรสร้างผู้นำทางการเมือง เนื่องจากการเป็นผู้นำทางการเมืองต้องมียุทธศาสตร์พิเศษ กล่าวคือ ผู้นำทางการเมืองเป็นผู้กำหนดนโยบายโดยคำนึงผลประโยชน์ของประชาชนในทรรศนะของพรรคการเมือง ฉะนั้น นักการเมืองจึงต้องเข้าใจการต่อรอง การประสานผลประโยชน์ตลอดจนการสร้างสามัคคีของกลุ่มต่าง ๆ ดังนั้น หน้าที่ในการสร้างผู้นำทางการเมืองจึงเป็นสิ่งจำเป็น
5. พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่สร้างสรรค์และจรรโลงความชอบธรรมทางการเมืองแก่รัฐบาล ประชาชน และระบบการเมืองทั้งหมดโดยรวม

แนวคิดเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง

การหาเสียงเลือกตั้งเป็นสิ่งที่อยู่ควบคู่กับกระบวนการเลือกตั้งอย่างแยกออกจากกันไม่ได้ โดยต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบการเลือกตั้ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเด็นที่เป็นหัวใจของการสื่อสารทางการเมือง อันเนื่องมาจากข่าวสารการเลือกตั้งถูกส่งผ่านไปยังสื่อมวลชนในฐานะที่ยอมรับว่าเป็นข่าวสารที่สำคัญมากกว่าข่าวสารการเมืองอื่น ๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน การหาเสียงเลือกตั้ง (Campaign) จึงมีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังต่อไปนี้

กนก วงษ์ตระหง่าน (2526) อธิบายว่า การศึกษาการเมืองเรื่องการหาเสียงเลือกตั้งนั้นเป็นการศึกษาการแข่งขันทางการเมืองในการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร รับเลือกตั้ง ซึ่งการแข่งขันอาจจะมีทั้งการต่อสู้ขัดแย้งร่วมมือกันทางการเมือง โดยที่ผู้สมัครจะต้องคำนึงถึงข้อได้เปรียบและเสียเปรียบต่าง ๆ ของตนเองและของคู่แข่งและสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง อีกประการก็คือ กติกาการเลือกตั้งที่จะส่งผลถึงแนวทางและแผนการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครเพราะหากกติกาการเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไปข้อได้เปรียบเสียเปรียบของผู้สมัคร ก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

แนวคิดการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสาร เป็นกระบวนการของการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารโดยผ่านสื่อกลางในช่องทางต่าง ๆ โดยผู้ส่งสารหรือผู้รับสารอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ ซึ่งอาจจะใช้กระบวนการสื่อสารที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมหรือความจำเป็นของผู้ส่งสารกับ

ผู้รับสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรับรู้ ความเข้าใจร่วมกัน และมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อกัน บริบทของการสื่อสารที่เหมาะสมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จหรือสัมฤทธิ์ผลตามที่ต้องการ

ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองโดย Brian McNair (1995) อธิบายว่า การสื่อสารทางการเมืองนั้น เริ่มต้นจากองค์กรทางการเมือง ได้แก่ พรรคการเมือง นักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ฯลฯ ส่งสารไปยังสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ เพื่อให้สื่อมวลชนเหล่านั้นส่งข้อมูลต่าง ๆ ต่อไปยังประชาชน ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่ส่งจากนักการเมืองนั้น สื่อมวลชนอาจนำเสนอหรือไม่นำเสนอ หรือนำเสนอบางส่วนก็ได้ ขณะเดียวกัน สื่อมวลชนก็อาจทำหน้าที่เป็นแหล่งข่าวสารเอง โดยการนำเสนอบทบรรณาธิการ คอลัมน์ วิทยุวิจารณ์การเมือง ส่งไปยังผู้อ่าน ซึ่งมีสถานะเป็นผู้รับสาร แต่ในทางกลับกันประชาชนก็อาจทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารได้ และ Brian McNair

ได้กล่าวถึงลักษณะของการสื่อสารทางการเมืองไว้ 3 ประการ คือ

1. การสื่อสารในทุกรูปแบบที่กระทำขึ้นจากนักการเมือง โดยมีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง
2. การสื่อสารที่สื่อมวลชนและผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งส่งไปยังนักการเมือง
3. กิจกรรมการสื่อสารที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับการเมืองในช่องทางต่าง ๆ เช่น

การรายงานข่าว บทบรรณาธิการ การวิพากษ์วิจารณ์ และอื่น ๆ

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมทางการเมืองทั้งหมดนั้นถือได้ว่าเป็นการสื่อสารทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็น การพูด การเขียน การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ การแต่งกาย ทรงผม หรือตราสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยทุกอย่างที่ผู้ส่งสารทำให้ปรากฏสู่สังคม ล้วนเป็นองค์ประกอบของการสื่อสารอันจะนำไปสู่การสร้างภาพลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของบุคคลนั้น ๆ

บทสรุป

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2566 ทัศนศึกษาอำเภอเมืองแพร่ สามารถเป็นได้ในหลายๆปัจจัยไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ปัจจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ ปัจจัยที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง ปัจจัยที่เกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งและปัจจัยในการสื่อสารทางการเมือง ทุกปัจจัยที่กล่าวมาจะต้องเกิดการทำงานร่วมกันหากขาดปัจจัยด้านใดไปการตัดสินใจลงคะแนนเสียง

ให้กับสมาชิกผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปอาจไม่สมบูรณ์ การทำงานของแต่ละปัจจัยคือ 1) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน หากประชาชนไม่มีส่วนร่วมที่จะเข้ามาทำการเลือกตั้งเพราะอาจมองว่าไม่ได้จำเป็นต่อตนเองจึงไม่ได้สนใจที่จะมาเข้าร่วมการเลือกตั้งและไม่ให้ความร่วมมือที่จะเข้ามามีส่วนร่วม 2) ปัจจัยที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญปัจจัยหนึ่งในกระบวนการสำคัญของการมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครอง เป็นการลงคะแนนเสียงของประชาชนเพื่อสะท้อนความต้องการของประชาชน ในการเลือกผู้แทนหรือการยุติข้อถกเถียงในการดำเนินกิจการของรัฐ และการเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการเลือกตั้งโดยเสรีต้องเปิดกว้างให้อิสระในการตัดสินใจ ทั้งในแง่ของผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้ต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรม ไม่มีการซื้อหา ช่มชู้ หรือบังคับให้เลือก 3) ปัจจัยที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ เป็นการตัดสินใจในการพิจารณาอย่างมีเหตุผล ด้วยปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีอยู่ในขณะนั้น เพื่อการชี้ขาดตัวเลือกเพียงตัวเลือกเดียว จากหลาย ๆ ตัวเลือก เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เลือกได้มากที่สุด 4) ปัจจัยที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง เป็นปัจจัยทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการรวมกลุ่มของประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกันหรือมีแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สอดคล้องกัน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา หรือสิ่งแวดล้อม และร่วมกันดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายร่วมที่วางไว้ 5) ปัจจัยที่เกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากการหาเสียงเลือกตั้งเป็นสิ่งที่อยู่ควบคู่กับกระบวนการเลือกตั้งอย่างแยกออกจากกันไม่ได้ โดยต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบการเลือกตั้ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเด็นที่เป็นหัวใจของการสื่อสารทางการเมือง อันเนื่องมาจากข่าวสารการเลือกตั้งถูกส่งผ่านไปยังสื่อมวลชนในฐานะที่ยอมรับว่าเป็นข่าวสารที่สำคัญมากกว่าข่าวสารการเมืองอื่น ๆ 6) ปัจจัยในการสื่อสารทางการเมือง เป็นการสื่อสารทางการเมืองที่เริ่มต้นจากองค์กรทางการเมือง ได้แก่ พรรคการเมือง นักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ฯลฯ ส่งสารไปยังสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ เพื่อให้สื่อมวลชนเหล่านั้นส่งข้อมูลต่าง ๆ ต่อไปยังประชาชน ทุกปัจจัยจึงส่งผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2566 กรณีศึกษาอำเภอเมืองแพร่

เอกสารอ้างอิง (References)

- สิริพรรณ นกสวนสวัสดิ์. (2561). ระบบเลือกตั้งเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : ศยาม.
 วัลลภ พิริยวรรณะ. (2562). รัฐธรรมนูญและสถาบันทางการเมือง. กรุงเทพฯ: นกัทร ก๊อปปี้.

Huntington, Samuel P. and Nelson, Joan M. (1982). “No Easy Choice: Political Participation in Developing Countries”. Cambridge, MA: Harvard University Press,

ศักดิ์ดา ตันคชสาร. (2560). ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2562).

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน. (2544). การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ: วีเจพรีนติ้ง

กนก วงษ์ตระหง่าน. (2532). วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย. เอกสารการสอน
วิวัฒนาการการเมืองไทย. สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.